

DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN

OCTUBRE 1991

NÚM. 5

Molí d'en Tronca (Sant Joan)

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL
Sant Joan (Mallorca)

Octubre 1991 - Núm. 5
Depòsit Legal PM-673-1991

Domicili (provisional):
Carrer Belisari, 18
07240 SANT JOAN (Mallorca)

Director:
Miquel Florit Huguet

Redactors - Col.laboradors

Maria Alzamora Bauzá
Francesc Alzamora Bauzá
Antònia Barceló Costa
Guillerm Company Bauzá
Maria Català Karmany
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carlos Costa i Salom.
Inmaculada Gayà Mayol
Catalina Gayà Morlà
Mª Magdalena Jaume Nicolau
Joan Mates Gayà
Joan Jaume Nigorra
Isabel Mª Matas
Catalina Jaume Ginard
Bàrbara Matas Sastre
Antoni Ferriol Martorell

IMPRES A:
Informacions Llevant S.A.
Tel. 55 03 28
07500 Manacor

Els articles publicats en aquesta revista
sols expressen l'opinió dels seus autors

Tirada: 400 exemplars
Suscripcions: Miquel Florit
Lloc de venda: Ca Na Blanc.

Salutació
per Miquel Florit Huguet

Notícies locals
per l'equip de Redacció

Recordant esdeveniments passats
per Joan Jaume Nigorra

Comença una nova etapa
per Carles Costa

Aires de Pagesia a Alemanya
per Caty Gayà Morlà

De Mallorca a Miami
per Sandra García Provençal

Entrevista
per Miquel Florit Huguet

Col·legi Son Juny
per Joan Roig Bauzá

Els diumengers
per Caty Gayà Morlà

Batec
per Jaume Mola

Gloses i glosadors
per Gabriel Company (Forner Boveta)
Catalina Jaume Ginard de Calicant
Bàrbara Mates Sastre

Els moliners fariners de Sant Joan
per Miguel Florit y Huguet

Déiem el mes passat: «Volem que aquesta «Salutació» de cada mes, sigui un diàleg obert i sincer entre les dues parts: lectors-suscriptors i d'altra banda els redactors - col·laboradors - coordinador». I és que creim fermement en aquest principi.

De les notícies «internes» que volem fer arribar al lector destacaríem:

-Se'ns ha concedit una subvenció de 60.000 pessetes.

-Van confirmant-se noves subscripcions.

-Van arribant suggeriments molt concrets valorant el contingut i presentació de D.D., positiu o negatiu.

-Se va ampliant el nombre de col·laboradors, dels que més avall en parlam.

-Hem refusat escrits i col·laboracions, després de dialogar amb llurs autors, que han comprès el fàcil que és «desvestir un sant per vestir l'altre» i «el veure la palla dins l'ull de l'altre», comprenent que la nostra línia informativa no és l'agressió ni la denúncia envers de ningú. Repetim: **de ningú**.

D'altra banda, encara que a la pàgina número dos, hi ha el «contingut» o índex dels temes i seccions del present número, te volem comentar uns «titulars» breument, així com ho fa la televisió al començament dels informatius.

Destacaríem la informació facilitada per Josep Roig, Director del Col·legi Son Juny, que ens «acosta» a dit col·legi.

La crònica del viatge a Alemanya de l'A-

grupació Aires de Pagesia, redactada per Caty Gayà Morlà, que també firma «Els Diumengers», una aproximació a aquests altres «santjoaners».

La crònica del viatge realitzat pels germans García Provençal, una crònica fresca i espontània de Sandra la filla d'Olga.

En la secció de gloses, els nostres glosadors canten a la tardor, i davant aquest aniversari general que és Tots Sants, es recorda als sers estimats que un dia partiren. Gabriel Company (el Forner Boteta) amb el seu glosat «L'estimació d'un pare», un cant ple de tendresa sortit del fons del seu cor, ens demostra que no se'l pot encasillar com a un glosador de picat o humorístic, que en moments donats parla amb el cor i al cor.

A la secció de notícies hi ha les habituals. Reproduïm la notícia publicada pel «Diari de Mallorca» relativa a la segregació d'un tros del terme de Sant Joan, demanada per l'Ajuntament de Vilafranca. Altres notícies són el gran número de santjoaners que durant les darreres setmanes han sortit (i tornat) de viatge.

Per acabar i abans d'acomiar-nos te diré lector-a, i voldríem no tornar a equivocar-nos, que possiblement dins pocs números poguem començar a publicar la sèrie de notícies i dades, que agrupades baix «Sant Joan, damunt damunt» tenim en projecte publicar.

Miquel Florit Huguet.

L'ARXIU MUNICIPAL

El darrer Ple ordinari, celebrat els darrers dies del passat mes de Setembre no es va poder fer dins la sala d'actes, lloc on es fan habitualment, perquè aquesta sala està en obres, està, actualment, el que se diu «cames enlaire».

Les obres, que es duen a terme, consisteixen en baixar uns dos metres el sòtil, per tal que en la dependència superior, quedi la suficient altura i es pugui instal·lar l'arxiu municipal. Pel que podem veure, quedarà una dependència ampla i espaiosa, on cabran els prestatges i altre mobiliari per col·locar-hi la documentació històrica i administrativa de què es disposa, que sortosament i segons referències és bastant completa i valuosa, i que avui està bastant desordenada i mal acondicionada dins una habitació fosca i humida de la planta baixa, amb perill de perdre's i amb dificultats per a consultar-la.

Està previst que es comenci prest la tasca de classificació i catalogació.

Una bona notícia per a tots els santjoaners perquè es posa a bon lloc un patrimoni que és de tots, i bona notícia en especial per aquells que ens agrada espolsar carpetes i lligalls cercant dades i notícies, gratar dins el nostre passat.

Carmen Martínez i Pau Mateu, dos joves llicenciats en història, contractats pel CIM, han començat la seva tasca.

SANT JOAN, SENSE CORRENT ELÈCTRICA

Fou el passat dissabte dia 18 d'octubre, a mig matí, s'apagà el llum, quedant paralizades moltes activitats, que sense ser industrials sí es realitzen el dissab-

te.

Cafès, perruqueries, botigues, Bancs i caixes, (caixer automàtic), gasolinera, etc. hagueren de funcionar de mala manera fins a meitat de l'horabaixa en que tornà la corrent.

L'avaria pareix que sols va afectar al municipi de Sant Joan, però ens fa reflexionar sobre les comoditats de que gaudeix la nostra societat i del «vulnerables» que som davant «el fallo», d'uns d'aquests serveis comunitaris avui imprescindibles. Ja ho deia sa padrina!

¿JA SAPS TOT EL QUE ET FARÀ FALTA L'ANY 1993 PER A PODER TENIR UN TALLER OBERT?

L'any 1993 entrarà en vigor la nova normativa de treball de la C.E.E. i, s'exigirà com a mínim el títol d'F.P.1, per poder tenir un taller obert o per fer qualsevol tipus de feina mínimament qualificada.

Ara l'Ajuntament a través de la Mancomunitat des Pla, amb la col·laboració de l'INE.M. i la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear i la coordinació del M.E.C., et donen l'oportunitat de posar-te al dia perquè el 93 no t'agafi desprevengut.

T'esperam a la Casa de Cultura dia 25 divendres, a les 9.- del vespre per a més informació.

X ANIVERSARI BIBLIOTECA PÚBLICA

Amb motiu del X aniversari de l'obertura de la biblioteca pública Pare Rafel Ginard i Bauçà, dia 9 de novembre a les 16'00 al local de la biblioteca es faran els següents tallers:

- Taller de titelles de dit.
- Taller de flors de calces.

A càrrec del Club d'Esplai Crist Rei de Manacor.

RECORDANT ESDEVENIMENTS PASSATS. MES D'OCTUBRE

7-10-1941: Mor a l'edat de 23 anys Miquel J. Bauzá Barceló (Lligat) que fou un destacat jugador de futbol.

2-10-1946: Sant Joan fou un final d'etapa de la Volta a Mallorca. Fou guanyador Miquel Poblet. Miquel Gual va foradar la roda abans d'entrar dins Sant Joan d'aquí que no tengués opció a la victòria. Els diaris elogiaren la bona acollida que Sant Joan donà a la Volta i als ciclistes.

21-10-1959: Fou nomenat batle Montserrat Truyols Camps (21-10-59; 24-2-60)

18-10-1966: La Penya Motorista

organitzà el primer Festival del Motor dins els actes del seu 10 Aniversari. D'aquest vendria llavors la Festa des Butifarró.

31-10-1971: Va fer l'entrada a la Parròquia com a Rector el santjoaner M.M. Gabriel Ferriol que va substituir al Rector jubilat M.M. Bartomeu Bauzá.

15-10-1973: Morí a Sant Joan i als seus 53 anys Miquel Fiol Nigorra que en 1945 fundà la V.D. San Juan, en 1946 inicià les obres del Camp de Futbol Consolació avui Son Juny i en 1956 va crear la Penya Motorista Sant Joan.

15-10-1976: Va morir el P. Rafel Ginard Bauçà fill Predilecte de la

vila, destacà com a folklorista amb el seu Cançoner de Mallorca, també cuidà la poesia.

14-10-1975: Dins els actes commemoratius del II Centenari del Martiri de Fra Lluís Jaume, es va commemorar amb molta festa la data del seu naixement que va tenir lloc a Sant Joan el 17-10-1940.

29-10-1982: Va morir de manera inesperada Joan Mas i Matas «El Mestre Pagès»

28-10-1984: Es va celebrar la I Trobada Esportiva Sant Joan: es varen celebrar proves de motocross, ciclisme, atletisme, tirada de coloms i futbol.

Joan Jaume Nigorra

ESTUDIANTS A FORA

Els nostres avis, lluitaven tota la vida per avançar un cortó. Tal volta unes quarterades, per deixar als seus fills. Els pares d'avui lluiten i s'esforcen per donar als seus fills uns estudis i coneixements que els preparin per desenvolupar-se dins el món modern. Antigament els fills que començaven a treballar de molt joves, ajudaven a l'economia familiar. Ara són els pares que han de lluitar pels fills, cosa lògica, natural que tots sabem.

Costa enviar els fills a estudiar a l'Institut o a l'Universitat (de les Illes). Però on realment són grosses les despeses és quan l'estudiant surt fora de Mallorca.

A través de les pàgines de D.D. (que sabem que es enviat a més d'un estudiant que no és a Mallorca) volem donar una salutació i aplaudiment a fills i pares, que vencen enyorances justificades, saben estar —pares i fills— en el seu lloc. Perquè l'enyorança i tristesa arriba impensadament quan una mare o pare contempla l'habitació buida allà on dormia el fill o filla, el lloc buit a la taula on tants d'anys s'havia assegut per dinar o sopar. I possiblement la mateixa tristesa i enyorança deu sentir aquell estudiant quan arriba el vespre i dins l'habitació de la pensió o residència, d'una ciutat gran i estranya, li assalta el record del que ha deixat a Sant Joan, els pares, els germans, les amistats... D'aquí el nostre aplaudiment a uns i altres per aquesta lluita diària cap a un futur millor.

Sense esser massa nombrosa, hem redactat una «nòmina» d'estudiants santjoaners que estudien fora de Mallorca. Si hi ha qualque omisió és ben involuntària.

Margalida Company Bauçà.- Filla d'en Biel Company, està ampliant estudis a Bèlgica en l'especialitat de Fisioterapeuta.

Antònia Costa Bauçà.- Filla de Carles. Doctora en Químiques, està realitzant estudis a Txecoslovaquia, com publicàrem el mes passat.

Mafia Gayà Florit.- (de sa Granja) que està estudiant medicina a Barcelona.

Miquel Gayà Florit.- (de sa Granja) que ha començat enguany estudis de Matemàtiques a Barcelona.

Andreu Galmés Bauçà.- (Sobrassada) que ha començat estudis d'Economia i Empresarials a Madrid.

Margalida Grimalt Matas.- (Peremates) que realitza estudis d'aparelladora Barcelona.

Rafel Riutort Gayà.- (de son Tei) estudia a Barcelona.

Toni Company Pérez.- (fill de Maruja), germà de Nino i Marta, estudia Enginyer Industrial a Barcelona.

Antoni Costa Bauçà. (d'en Carles) que estudia enginyer de telecomunicacions a Barcelona.

Margalida Munar Bauçà.- (de na Margalida d'El Rafal) estudia Arquetectura a les Illes Canàries.

Paquita Munar Bauçà.- (de na Margalida d'el Rafal) fa especialitat de Medicina a Saragossa.

Biel Jaume Bauçà.- (fill d'en Perot) estudia odontologia a Reus.

JOAN BAUZA, NOU JUTGE DE PAU

En el darrer Ple ordinari celebrat el passat 27 de setembre, fou designat jutge de Pau Joan Bauzà Nigorra, més conegut per Joan Gotonet o Bossa, que ja exercia el càrrec des del passat mes de Maig en què Joan Matas havia presentat la dimissió.

Joan Bauzà el nou jutge, és un home prou conegut dels santjoaners, de caràcter franc i obert, suposam que per modèstia, no ha volgut fer manifestacions a D.D., alegant que ell és un home com molts d'altres, que procura fer la feina bé, però sense cap relevància per «sortir damunt els papers». I de les manifestacions de familiars pareix que Joan Cotonet ha acceptat el càrrec de jutge més per obligació i responsabilitat, que per afany de protagonisme.

Des de nin i joenet ha treballat en les organitzacions i moviments de la Parròquia, formant part de la coral parroquial i de la junta Parroquial, havent estat reelegit cada vegada amb majoria de vots, el que demostra es prestigi de què gaudeix.

Molt treballador, empresari de la construcció, des de joenet ha treballat com a picapedres, fent obres fines i de bon gust, entre les quals recordam l'arc del Pou de Son Santos.

Joan Cotonet és un dels pares que gaudeix de l'alegria de veure que els seus fills segueixen la tradició familiar cosa cada dia manco freqüent, i encara que hi ha un bot gros de picapedres a arquitecte, creim que el nou jutge pot sentir un legítim orgull, per la trajectòria professional del seu fill Joan Bauzà Roig, un jove arquitecte de qui se'n parla i se'n parlarà, que ha treballat i ampliat coneixements a Estats Units, on va residir una llarga temporada i que actualment està treballant en les instal·lacions olímpiques de Barcelona, en vista del proper any 1991. Creim que la mateixa satisfacció de pare, sent el seu cosí Antoni Sastre Nigorra (Curro) mestre d'obres retirat, que veu seguir

també la tradició familiar i té un fill arquitecte, essent aquests dos cosins Joan Nigorra i Miquel Sastre els dos primers arquitectes de la història de Sant Joan.

Desitjam al nou jutge acert en la seva tasca i que el seu fill Joan, assoli la brillant trajectòria professional que molts li vaticinen.

TERCERA EDAT

L'associació de la Tercera Edat a més d'organitzar les excursions periòdiques, a un ritme admirable, el diumenge dia 20 d'octubre, vigília de «Les Verges» organitza per l'horabaixa en el seu local, una gran xocolatada amb ensaimada.

¡Molts d'anys!

VILAFRANCA VOL CRÉIXER SOBRE SANT JOAN I PETRA

Límits actuals
Zones reclamades
per Vilafranca
Finques afectades
Nuclis industrials

El «Diario de Mallorca (edició comarca de Manacor) del divendres dia 18 d'octubre publicava una notícia a primera pàgina amb el gràfic que reproduïm, referint-se al desig del consistori de Vilafranca d'eixamplar el seu terme, apropiant-se de terres dels termes de Sant Joan i de Petra.

Concretament en el que se refereix al terme de Sant Joan, que és el nostre, la tallada no és menyspreable. En el gràfic, que ningú ens ha explicat: els nuclis industrials suposam que són «Ceramicar», la teulera coneguda per la «Teulera d'En Felip», la teulera d'En Collet, entre Son Gil i Son Coll.

L'article mencionat no parla del restaurant «Ses Teuleres» (abans Can Muli) que està dins el terme de Sant Joan, però devora la partió amb Vilafranca. Tampoc es menciona la benzineria i el restaurant «Es Surtidor», ni «ES Pinaró» ja més cap a Montuiri.

Si la nova partió de Vilafranca quedàs com se senyala en el gràfic a Sant Joan li quedaria molt poca cosa a la carretera de Palma a Manacor, on s'apuntà temps enrera que es podrà fer un polígon industrial. Deixant de banda els nuclis industrials i comercials, i referint-nos a la propietat agrícola, és evident que el Crenat, Son Ramon, Sa Penya i Pont Satri són propietat quasi al cent per cent de Vilafranquers, no així son Coll, Son Gil, Son Duran, Hortella, Son Barceló que es pot dir pertanyen (indistintament) a Santjoaners i Vilafranquers. Quan a Horteta, S'Hostalet, sempre han estat de Santjoaners.

«Diario de Mallorca» del dia següent (dissabte dia 19 d'octubre), tornava sobre el tema inserint a 1ª pàgina uns titulars dient que Petra i Sant Joan rebutjaven cedir terreny a Vilafranca per eixamplar el seu terme.

A la pàgina 13 de D.M. s'exposaven les reaccions dels diferents polítics santjoaners que resumides eren:

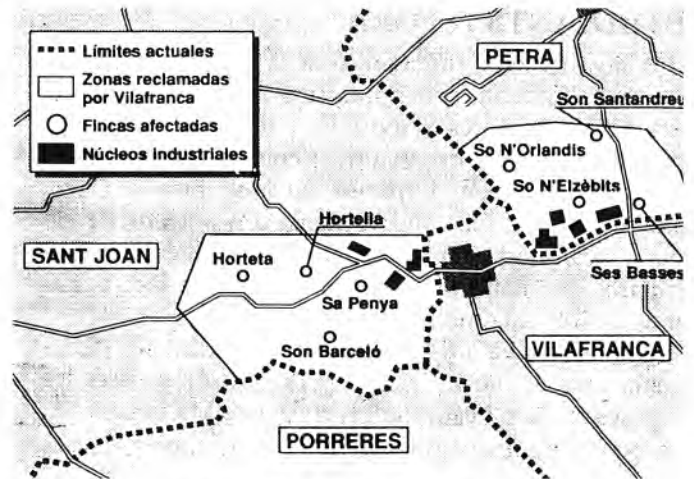
PP-UM. «L'esposició (proposta) és ofensiva» (Joan Barceló).

PSM. «És un tema delicat que s'ha d'estudiar a fons» (Gracià Sanchez).

Unió Santjoanera. «Rotundament no a aquestes pretensions» (Joan Matas).

ARREL. «En un principi ens hi oposam. En tot cas que es faci un referèndum per als afectats» (Pep Mas).

Aquestes foren (segons el diari) les reaccions dels polítics santjoaners. Quan a la gent del carrer, les opinions agafades pels cafès, eren de sorpresa, per el que ha publicat el diari, el que demostra que són molts els

santjoaners, que encara que no tinguin ni un tros de terra dins la «tallada» pretesa pels vilafranquers, considerin aquest tros del nostre terme com a cosa pròpia. A altres —una minoria— no els semblen estranyes les pretensions del terme de Vilafranca.

Esperen que la notícia no esdevengui mai en disputa que rompi la tradicional amistat entre santjoaners i vilafranquers.

UNA SUBVENCIÓ DE 60.000 PESSETES

És una bona notícia que volem donar als nostres lectors i subscriptors.

En sessió celebrada el passat dia vint-i-set de setembre, l'Ajuntament Ple va adoptar, entre altres l'acord del tenor literal següent:

«10 PETICIONS DE SUBVENCIÓ.- Vistes les peticions de subvenció realitzades per l'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Públic, la Peña Motorista de Sant Joan, l'agrupació de balls mallorquins Aires de Pagesia i la revista local Damunt Damunt;

«Tenint en compte que les Corporacions locals poden concedir subvencions a entitats, organismes, associacions i particulars, sempre que els serveis o activitats complementin o supeixin els atribuïts a la competència local (artº 23.1 del Reglamento de Servicios de las Corporaciones Locales de 17 de junio de 1955), a condició de que se justifiqui l'aplicació dels fons que es reben (artº, 170 de la Ley 39/1988, de 28 de diciembre);

«A proposta de la Comissió Municipal Informativa General, la Corporació acorda sense discussió:

Primer.- Concedir les següents subvencions:

-A l'Associació de Pares d'alumnes, 50.000 pessetes per la «Festa del Sol que balla»;

-A la Peña Motorista, 25.000 pessetes per la celebració de la festa del seu patró Sant Cristòfol i 40.000 pessetes per la «Festa des Butifarró» i el «Festival del Motor»;

-A «Aires de Pagesia», 40.000 pessetes amb motiu del tríptic de l'agrupació, amb referències a determinats llocs del Municipi.

Segon.- Concedir a la revista local «Damunt Damunt» una subvenció de 60.000 pessetes per la labor cultural i informativa que està realitzant.

Aquesta subvenció serà satisfeta per trimestres vençuts i queda condicionada a que, en el període de venciment, s'hagin publicat els números corresponents de la revista i aquesta hagi inclòs els anuncis de caràcter local i administratiu que la Batlia hagi interessat, en el seu cas, amb l'antelació suficient».

Volem aclarir que la concessió d'aquesta subvenció no és un tracte de favor o «amiguisme» per part de l'Ajuntament envers de la revista Damunt Damunt. És la quantitat proporcional que se'ns concedeix, segons els números que hauran sortit al carrer durant l'any 1991. Una quantitat proporcional, i per tant major s'ha concedit al nostre col·lega Mel i Sucre que hauran tret un major nombre de números durant l'any 1991.

De totes maneres és una ajuda fonamental per la supervivència de la publicació. Perquè 60.000 pessetes és la quantitat aproximada a les despeses d'impremta d'un sol mes.

LA FESTA DEL BOTIFARRÓ I EL CUPON DE LA ONCE

A més d'un ha sorprès que els cupons de la ONCE del dia 18 d'octubre, estassin «dedicats» a la Festa des Botifarró, pel seu caràcter de costum popular. És això una prova de reconeixement d'aquesta festa que s'ha vingut celebrant any darrera any, durant 25 anys. I que la seva fama ha trascendit fora de Mallorca.

D'altre banda, directius i col·laboradors (feiners) de la Penya Motorista es reuniren el passat diumenge dia 20 d'Octubre, en un dinar de companyonisme celebrat en el menjador de l'hospederia de Consolació.

DEFUNCIONS

Gabriel Bauzá Martí (Es pastor Serral), morí el passat dia 17 d'Agost, a l'edat de 81 anys. Era viudo.

Joana Maria Bernat Bergas (Puça) va morir dia 22 de setembre a l'edat de 83 anys. Era fadrina.

Catalina Mas Font (Pagesa), morí el dia 22 de setembre. Molt popular per haver estat membre del Coro Parroquial, cantadora de tota la vida. Els nostres glosadors li han dedicat les seves sentides estrofes. Tenia 84 anys. Era fadrina.

Joana Maria Gayá Barceló (viuda de Francesc Dalmau) morí dia 4 del present mes d'octubre. Sols tenia 69 anys.

Bartomeu Nigorra Sorell

La notícia, triste notícia, arribà a Sant Joan i la publicaren els diaris. Bartomeu Nigorra Picornell, natural de Sant Joan (son pare era de Can Xicota i la seva mare era Fossera) morí dia 27 de setembre, a causa de les gravíssimes ferides sofrides quan va esser atropellat, a les 7 del matí a la via de Cintura de Palma, molt prop de l'Estadi Balear de futbol.

Pareix que Bartomeu Xicota intentà creuar la carretera sense adonar-se'n de la vinguda dels dos cotxes, que un darrera l'altre l'atropellaren.

Bartomeu Xicota tenia 75 anys, i feia pocs anys que havia quedat viudo. La seva esposa era Margalida Jaume Sastre de Cas Salador.

Joan Cayà Sitjar

El passat dia 12 d'octubre va morir Joan Gayà Sitjar, més conegut per «Es Panader» o «Es Canyisser».

Joan Gayà va néixer a Sant Joan dia 1 de gener de 1923. Tenia per tant 68 anys. La seva esposa Antònia Bauçà Vaquer (de Gossalba) va morir dia 13 de febrer d'aquest mateix any. En l'espai de 8 mesos la mort se n'ha duit aquest matrimoni.

L'amo en Joan, era un autèntic artesà de la canya. Sabia fer paners, coves, cordar barrals, caieres per guardar arbres joves, canyís per als guixaines, per terrasses, etc., s'interessà per aquest ofici avui en extinció, en veure fer paners a la seva mare, que allà a Son Castanyer feia els que necessitaven a casa.

Professionalment va aprendre a fer paners amb el seu padrí de fons (germà de la seva mare) n'Antoni Sitjar, que quan es retirà de la guàrdia civil ajudava a l'economia familiar fent paners per altres.

Quan en Joan tornà del servei militar es va plantejar fer paners. Però no s'hi dedicà fins després de casat que s'establí com a botiguer a Sant Joan, tenint botiga i carnisseria a la casa núm. 26 del carrer Fray Lluís Jaume, coneguda per Cal Senyor Mateu i més tard sa Posada de Gossalba.

En les hores perdudes (en aquells dies hi havia més d'una dotzena de botigues i botiguetes) alternava les dues activitats. Amb el «boom» del turiste fou quan els canyissos obtingueren una forta demanda i desplaçaren els paners, coves, caieres, etc.

Era un autèntic entès no sols en treballar la canya, sinó també en cuidar-la. Coneixia totes les zones on es feien canyes de Mallorca. Per ampliar els seus coneixements en l'aprofitament industrial de la canya havia viatjat a València.

A una finca de Son Font, la sembrà plena de canyes, demanat assessorament al Servei d'Extensió Agrari sobre el cultiu, abonat de la canya, un arbust que creixia més o manco espontani però que l'amo Joan «El canyisser» n'intentava millorar la producció.

Des de Suècia s'interessaren comercialment per la seva fabricació, negoci que no passà endavant perquè l'amo en Joan era treballador, però no ambiciós.

El canyisser i la seva dona Antònia formaven un matrimoni admirable. Pares de quatre fills (tres filles i un fill) als quals havien donat estudis, era un matrimoni discret, que en mesura sabien estar al dia, cosa admirable a la seva edat.

Amb un humor fi, sense caure mai en la xabaconeria, sabia contar històries i anècdotes. I amb la seva fina ironia sabia desmatisar els fets.

Segurament va heredar del seu pare l'amo en Joan Foc, un home de gran bondat i profundes conviccions religioses, aquesta bonhomia que caracteritzava al

canyisser, i de la qual ho saben o sabien més d'una família santjoanera, que en els anys de la postguerra —anys de molts pocs doblers— anava a la botiga de Gossalba a comprar a espera, perquè el botiguer els fiava.

Descansi en pau l'amo Joan el canyisser.

ES CASÀ LA NOSTRA COL.LABORADORA MARIA MAGDALENA JAUME

El dia 5 del present mes d'octubre, s'uniren en matrimoni Josep Ferriol Matas i Maria Magdalena Jaume Nicolau, tots dos santjoaners. I a Sant Joan han fixat la seva residència.

Josep Ferriol, que té 25 anys, està treballant a l'oficina de recaptació de tributs i impostos municipals de Manacor i Maria Magdalena, de 21 anys ha acabat els estudis de professora d'EGB, en l'especialitat de filologia (Català i anglès).

Maria Magdalena ha prestat la seva col.laboració a Damunt Damunt, sempre que la revista li ha demanat la seva ajuda. Motiu perquè desitgem d'una manera especial una perenne felicitat a la nova parella.

NAIXEMENTS

El dia 5 del present mes d'octubre, es va veure alegrada la llar de Cosme Bauzá i Maria Sureda, a la que se l'hi ha imposat, el nom de Maria del Mar. Asseguren totes les veinades que han vist a la petita Maria del Mar, que és una nina fina i preciosa. Enhorabona Cosme i Maria.

Sentim no recordar una sentida i emotiva glosa, improvisada per un amic d'en Cosme, en parlar de la petita Maria del Mar com un sol que ha entrat dins Can Cosme Sol, per donar llum i calor i alegria als seus pares.

NOU PREMI FOTOGRÀFIC PER CLIMENT PICORNELL

El passat dia 27 de setembre, foren entregats en el

Saló d'Actes de la Banca March, els premis corresponents al Tercer Concurs de Fotografia organitzat pel magazine «Brisas».

En aquest III Certamen fotogràfic, el santjoaner Climent Picornell Bauzá, ha obtingut el Segon Premi, després d'haver aconseguit un accésit en el Certamen de l'any passat. A Climent li ha sorprès la concessió d'aquest premi, que noltres creiem més que merescut.

Climent Picornell que tendrà l'oportunitat de viatjar a Londres, segurament aprofitarà el viatge per fer un bon grapat de fotografies de la ciutat del Tàmesis.

JOAN COMPANYY I LA MUSICA

Els mesos de Juliol i Agost, tradicionalment de vacances, han estat de gran activitat pel santjoaner Joan Company Florit, que ha participat activament a diversos Cursos, Festivals i Concerts celebrats a Mallorca durant els esmentats mesos.

Del 31 de Juliol al 9 d'Agost, es celebrà a la Porcincula el XV Curs Internacional de Cant, Direcció Coral i Direcció Orquestral a les Balears on Joan Company participà com professor de Direcció Coral, curs dirigit a directores de corals infantils, intermèdies i d'adults, caps de corda, animadors, mestres i professors de música.

La nit del 9 d'agost, es feu un concert de fi de curs, al pati d'armes del castell de Bellver, que fou dirigit per Joan Company.

L'Orquestra de Cambra de la Simfònica de les Balears i la Coral Universitària, baix de la direcció de Joan Company amb motiu del bicentenari de la mort de W.A. Mozart, han duit a terme durant aquest any 1991 una sèrie de col.laboracions que inclouen les obres més importants i populars del repertori religiós del geni salzburguès: Gran missa en do menor, Rèquiem i Missa de la coronació.

Pel Juliol, amb motiu de les IV Serenates d'Estiu, organitzades per Juventuts musicals de Capdepera, Joan Company, el dia 4 dirigí l'Orquestra de Cambra de la Simfònica de les Balears i Coral Universitària, en el concert celebrat en els jardins de D. Bartomeu March a Cala Ratjada.

Amb motiu del XXI Festival Internacional de Música «Serenates d'Estiu» organitzat per Juventuts Musicals i Ajuntament de Palma, celebrat en el Castell de Bellver, Joan Company dirigí el primer Concert, el dia 9 de Juliol.

Joan Company que és membre de la Comissió Artística de l'Orquestra Simfònica Ciutat de Palma, té previst participar en el mes de desembre el tancament de «L'Any Mozart» a Palma, actuant conjuntament Orquestra Simfònica i Coral Universitària, contant el Rèquiem de Mozart.

TRES DOS. V DESCUBRIMENT

El passat dia 12 d'octubre, la gent de Tres Dos feu el seu V Descubriment. L'expedició formada per 35 descobridors, (no colonitzadors) visità part de la serra de Tramuntana, passant per Palma, Andraitx, Estallencs, Banyalbufar i altres localitats de la Serra.

INTENT DE RAPTE DE DOS NINS

El passat dia 6 d'octubre, festa des Botifarró, pareix es va produir un intent de rapte de dos nins de Sant Joan.

Els nins Josep Andreu Mariña (fill d'en Rafa), Sebastià Matas Mayol (rumbet) i Joan Barceló Bauzá (de Ca Na Marsala) foren cridats per una parella (un home i una dona). Mentres enviaren el primer dels nins, el fill d'en Rafa a comprar una xuxeria, donant-li 100 pessetes, pretenien fer pujar al cotxe als altres dos.

Guillem Bou, que casualment passava per les proximitats del cotxe, va aconseguir desbaratar la marxa dels suposats raptors, allunyant els nins amb l'excusa que havien d'anar a cercar una pissarra.

Aquesta és la versió, que ens ha donat un dels nins (Sebastianet), i que ens ha estat confirmada per un familiar.

El fet va posar els pels de punta, pensant en que es podria haver produït un rapte, just al costat d'una Festa multitudinària que arreplega gent vinguda de fora. No sabem amb quines intencions, però és molt mal d'explicar l'actitud de la parella de desconeguts que intentava fer pujar al cotxe els dos nins.

El fet no ha tingut més conseqüències, però si ha fet meditar a les mares que tenen infants d'aquesta edat, repetint amb més motiu les advertències de que no s'acostin a desconeguts ni atenguin els seus reclams, acceptant «golosines» o doblers.

DONANTS DE SANG

Està previst per al proper dia 31 d'octubre a les 6 del capvespre (horabaixa) es realitzi un nou acte de donació de sang, rebent la visita de l'Unitat Mòvil, equip tècnic sanitari i personal de la Germandat de donants de Sang de Mallorca.

La resposta dels santjoaners ha estat sempre bona, encara que podria esser millor. I és que són moltes les persones generoses, que anirien a donar sang, però tenen por. Una por infundada perquè tot un equip tècnic sanitari vetla l'acte de donar sang, sigui un acte completament positiu. Es tracta de salvar vides, no posar en perill la del donant. Si no reuneixes les condicions, per l'estat actual de la teva salut, seràs informat. Si en canvi te decideixes i les teves condicions físiques o permeten, tindràs la íntima satisfacció d'haver contribuït a una tasca noble i necessària. La satisfacció que senten tots els que ja són donants de sang.

ELS SANTJOANERS VIATGEN

S'ha dit i repetit que els llibres, els documentals o vídeos ens poden donar una idea aproximada del que és una ciutat, un país, els seus costums i la seva gent, però el que dóna un vertader coneixement, el que és realment enriquidor culturalment és el coneixement directe, el viatjar.

Sant Joan té, hi ha tingut grans viatgers. Entre ells destacariem Bernadí Company Company (del Garatge) de qui n'hauríem de parlar amb més extensió. Gran viatger fou també D. Francesc Oliver dels Calderés. I segurament algun altre, com és el cas de Climent Picornell amb els seus cèlebres viatges a Roma.

Durant els mesos de Setembre i Octubre d'enguany han estat bastants els santjoaners que han sortit de Mallorca. De la mà (és un dir) de Maria Matas (Cartera) i de la mà de Josep Sànchez, s'escolà.

L'escolà des de fa més de 10 anys, anualment organitza un viatge per terres peninsulars o per Europa, en el qual han repetit molts dels grups, any darrera any. Entre ells recordam a Miquel Gomis (Barber Parric), Pedro Nigorra (Petrer) i segurament qualcun altre.

Del 22 al 29 de Setembre, un grup de 13 persones de Sant Joan viatjaren per terres peninsular, visitant entre altres capitals i llocs València, Madrid, Navacerrada, La Corunya, Ferrol, Palència, Saragossa i Barcelona. El que més agradà en aquest grup (així ho contem) va esser Ponferrada, La Corunya i el Port de Vigo, sense oblidar el Cap de Finisterre.

Dia 2 d'Octubre un altre grup on hi havia 35 santjoaners i 8 d'Inca. Visitaren les capitals de Barcelona, Saragossa, Burgos, Santander, Oviedo, Picos de Europa, Llacs de Covadonga, Escorial, La Vall dels «Caïdos», Palau Real, Claustre de Duc de Lesma, Santilla del Mar, Omedo, Gijon, Leon, i altres llocs.

Antoni Ferriol (de La Caixa) acompanyat de la seva esposa Kika Martorell, un matrimoni viatger que tots els anys fa la seva escapada fora de Mallorca, ha fet un viatge prou interessant. El passat dia 3 d'Octubre sortiren de l'aeroport de Son Sant Joan destí Zurich (Suïssa) i des d'allà després d'atravesar sobre el llac Constança, amb autocar entraren a Alemanya, on visitaren la ciutat de Nuremberg, anaren als diferents llocs en els quals Hitler feia els seus discursos i desfilades militars i on es va celebrar el famós «Procés de Nuremberg». El mateix dia visitaren Berlín on estigueren dos dies. El més interessant —a judici dels nostres viatgers— a més dels monuments, és la gran diferència de vida que hi ha entre les dues Alemanyes.

Dia 6 d'Octubre visitaren la ciutat de Dresden, considerada la Florència alemanya. Ciutat molt bella pels seus monuments, molts dels quals estan semi-destruïts, així com quedaren després de la Segona

Guerra Mundial.

El mateix dia 6 visitaren Praga, on estigueren dos dies, ciutat amb una gran quantitat de monuments que està considerada una de les més belles d'Europa.

Dia 8, l'horabaixa sortiren cap a Pilsen, famosa per una determinada casta de cervesa, des d'aquesta ciutat anaren cap a la Ciutat de Regensburg. Aquest mateix dia visitaren Munich, sortint cap a Austria per dormir a la ciutat de Bregenz. L'endemà visitaren la ciutat i el llac de Costança, tornant a Mallorca des de l'aeroport de Zurich.

El passat dia 16 d'Octubre un grup de 27 santjoaners, visità Lourdes. Fou un viatge d'un dia, que deixà als viatgers satisfets i no gaire cansats. Un encert de l'Agència que representa na Maria Cartera.

Miquel Gayà (de Sa Nostra) i Miquel Maol (Forner Garreta), com vénen fent des de fa uns anys, sortiren dia 19 cap a terres de Teruel, amb la intenció de tornar amb una furgoneta carregada d'esclata-sangs.

Una santjoanera, a qui nosaltres particularment hem donat el títol ben guanyat de «Primera Empresària» de Sant Joan, ens referim a Maria Bauzá Munar, la madona de Can Tronca, s'està convertint en una viatgera empedernida. En l'espai de 15 dies ha emprès dos viatges. Primer per dins Espanya i darrerament a Lourdes (França). I és que na Maria ha lluitat fort i dur, i com totes les persones té dret a gaudir d'uns dies de descans o relax, i més quan la malaltia i altres greus desgràcies han duit dies de tristesa a la seva família. Ens alegra saber que en el primer viatge l'acompanyà la seva filla Antònia i en el segon viatge el seu marit Antoni.

XXV FESTIVAL DEL MOTOR I FESTA DES BUTIFARRÓ, TOT UN ÈXIT

La celebració del vint-i-cinquè Aniversari del Festival del Motor, acompanyat de la Festa des Butifarró, fou tot un èxit de la Penya Motorista que amb el seu esforç ha creat una festa avui ben arrelada, que atreu gent de tota Mallorca i de la qual es ressó, tots els diaris i els informatius d'Antena-3 i Televisió Espanyola. És per tant una bona promoció del nostre poble.

La part esportiva fou participada i va atreure no pocs aficionats que gaudiren de l'evolució de les proves: Slalom per automòbils, cursa que ha estat present a cada edició i proves de slalom, habilitat i demostració per a motocicletes.

Fet el recompte de temps i penalització el guanyador absolut del slalom d'automòbils fou: que es va adjudicar el Trofeu Miquel Fiol. A continuació es varen classificar.

Llavors, a mitjan horabaixa la desfilada de xeremiers, dimonis i capsgrossos ens avisaren del començament de la Festa del Butifarró, un milenar d'auto-

mòbils invadiren els carrers, qualcú ha dit que foren entre tres i quatre mil els visitants.

La plaça de la Constitució amb un escenari ben guarnit, una ordenació de taules i cadires i els fogarons ben encesos, es va omplir de gent que gaudia de la torrada i de la festa mentre els Sis-Som amenitzaven la ballada popular per després fer el lliurament de Trofeus i a continuació el ball melòdic, amb les orquestres Mediterrani i Carrutxa que agradaren al públic.

L'economat i el bar montats davant l'edifici de la 3ª Edat proveïa la gent tant la de dintre del recinte com la de defora, i si bé estaven ben preparats de menjar, els centenars de quilos de botifarrons, llonganisses i pa, devers les 10 ja gairebé s'havien esgotat, no cal dir que la coca amb trampó que preparen les dones de la Penya el diumenge dematí també ben prest s'esgotaren. També els bunyols que endolciren la boca es varen acabar.

Aquest any tot va anar bé, ja era hora que almanco una vegada es pogués fer la festa així com cal, perquè aquests darrers anys la pluja havia espanyat l'esforç i la il·lusió d'un grup de més de 70 santjoaners que da manera altruista i sota el nom de la Penya Motorista, treballen perquè aquesta festa serveixi perquè el nostre poble, Sant Joan, ressoni i sigui conegut a tot arreu.

Enhorabona i molts d'anys.

SLALOM AUTOMÒBILS

Guanyador Miquel Miralles que es va adjudicar el trofeu Miquel Fiol.

A continuació es classificaren:

- 2° Jordi Gayà Rotger
- 3° Joan Vidal
- 4° Gerard Pous
- 5° Ernest Miró

La classificació especial per a demés fou 1ª Francesca Ximelis de Felanitx que ja havia guanyat en altres edicions.

La classificació especial per a locals fou:

- 1° Jordi Gayà
- 2° Ernest Miró
- 3° Rafel Gayà

Classificació Motocicletes

En slalom:

- 1° Manuel Alba
- 2° Joan Morey
- 3° Tomas Fisher

En habilitat de demostració:

- 1° Sebastià Calafat
- 2° Bartomeu Rigo
- 3° Manuel Alba

COMENÇA UNA NOVA ETAPA

Ara que acabam d'encetar un nou curs escolar, també volem començar noltros a caminar dins una nova etapa del Centre Cultural de San Joan.

Pot esser una etapa millor o pitjor que altres passades, però sí serà una etapa diferent. Tot és possible si ens ho proposam.

Per tal de començar a caminar per aquest nou trasat mos hem marcat uns objectius a cumplir en un futur immediat, i això ens obliga a unes responsabilitats, responsabilitats que no només ens obliguen als que formam aquesta entitat, sinó a tots els que se senten de debò santjoaners, i aquí no hi valen passotismes, tots tenim un poc de responsabilitat en procurar que els nostres nins i nines tinguin lo més essencial per poder desenvolupar les seves activitats culturals i recreatives, proussant-los al seu abast tot el que els faci

falta i hem de començar per tenir, després de l'escola, un local apropiat i que compti amb totes les coses necessaries pel seu divertiment i ocupació del temps lliure, a to amb les seves edats.

Això ha d'esser el punt de partida que crec que tots estam obligats i que hem de fer lo possible per que així sia.

Posem doncs, en les seves mans l'eina que ells necessiten per que el dia de demà siguin els homes i dones que Sant Joan necessitarà. No hem de permetre que els nins i nines estiguin sense saber que fer pels carrers i places del poble o pitjor encara, que per no tenir a on anar es figuin dins un cafè, lloc no gens apropiat per ells.

Carles Costa
President del Centre Cultural de Sant Joan

AIRES DE PAGESA A ALEMANYA

Divendres dia 30, a les 10 del matí, a davant el campanar s'hi podia veure un grup de santjoaners carregats de maletes, que esperava un autocar que els duria a l'aeroport de «Son Sant Joan» per així, agafar un vol destí a Alemanya; eren els components del grup «Aires de pagesia», tots junts formaven un grup de 20 persones que es desplaçaven a Alemanya, per fer una demostració dels nostres balls típics. Ha estat la primera vegada que el nostre grup ha fet un intercanvi amb un grup internacional, amb uns costums; una llengua diferents als nostres. Cal destacar que a partir de 1987 el grup ha fet intercanvis amb grups Catalans, Eivissencs i Menorquins, i, que llavors els components d'aquests grups han vingut a Sant Joan. Els components del grup «Aires de Pagesia» havia d'estar 10 dies a la ciutat de Bingen, on des del 30 d'Agost al 9 de Setembre s'hi celebraven les festes del vi i havien d'hostejar a les cases dels components del grup alemany de «Winzerfest».

Eren les 10'30 i l'hora de la partida havia arribat; hi havia llàgrimes i rialles, a l'ambient s'hi respirava un to de nervosisme «**tothom s'en volia anar i a la vegada tothom es vola quedar**», però com que l'avió no esperava vàrem partir cap a l'aeroport on vàrem agafar el vol de les 12'00 i a les 3 ja érem a l'aeroport de Frankfurt, vàrem agafar un tren i ens dirigírem cap a Bingen. Havia arribat el moment de conèixer la gent amb qui estariem a casa seva, a l'estació de Bingen ningú parlava i encara que ho volguéssim fer just ho podríem fer amb anglès o, és clar, amb senyes, així va passar el primer dia de la nostra estada a Alemanya; dies després, la fredor del primer moment passaria i cada qual es feia entendre amb dibuixos, senyes, o, amb anglès. El dissabte, després d'haver passat tot el divendres cada qual amb les respectives famílies alemanyes ens vàrem veure amb els altres per fer un assaig de tots els grups, era el primer cop que ens trobàvem amb els altres santjoaners i tothom contava les seves aventures, com li havia anat i com era la vida a les cases, tothom coincidia en que tot era molt diferent al que estam avesats, tant les cases, que tenien una estructura diferent, com les persones, l'horari, el menjar... Dissabte també va ser el primer dia que vàrem veure els polonèsos, era un grup d'uns 30 components encara que majors que nosaltres, vàrem veure com eren els balls del grup alemany i del grup polonès, són balls molt diferents als nostres, balls per parelles on comanda l'home, diferent a aquí que és la dona qui comanda, a la vegada que juga amb coqueteria amb ell. Els balls dels polonèsos i els dels alemanys són balls ràpids, sempre per parelles.

Havien passat ja dos dies i era el vespre del dissabte, tots els grups ens vàrem veure per tal de fer un sopar, ara alemanys i mallorquins ja ens fèiem d'en-

tendre una mica més, però vàrem poder veure que, els polonèsos no s'integraven amb nosaltres, després, vàrem saber que era perquè pocs d'ells sabien anglès, ja que a les escoles polonèses no els ensenyen l'anglès sinó rus, **«més envant el problema de la llengua no seria un obstacle tan gran com ens havíem imaginat al principi»**.

Dilluns vàrem fer una excursió pel riu Rhin, poguérem observar una gran quantitat de castells, ens varen explicar que la regió de Mains (ciutat de la qual depenia Bingen), era el principi de la regió dels castells i la vinya a Alemanya. Vàrem visitar «Assmamhausen», poble típic alemany, era un poble preciós, net i amb una gent molt educada, ens va cridar l'atenció la netedat dels carrers ja que no es veia ni un paper al terra ni tan sols una llosca, el respecte que tenien els con-

ductors amb els vianants... algú va dir que aquell poble pareixia fet dels dibuixos animats, vàrem anar amb telefèric i vàrem poder observar uns boscs que també es destacaven per la seva neteja.

La setmana va passar molt de presa entre excursions i actuacions. Pot ser una de les excursions que més ens va agradar va ser la visita que vàrem fer als cellers «Kupferberg», encara que totes les altres excursions no mancaven dels seus atractius, vàrem visitar el riu Mosela, la fàbrica «Nestlé» on ens varen mostrar com es feia el cafè amb tots els seus processos. Així vàrem tenir una experiència que probablement mai tornarem a passar, vàrem estar en una cambra a menys de quaranta graus baix zero, aquí qui més qui manco es va sentir estrany, com si fóssim esquimals. També vàrem visitar el parlament de Mainz i així,

entre excursió i excursió observàvem el paisatge, tan i tan diferent al nostre, allà les vinyes estaven a les muntanyes, segons varen dir era degut al sol, ja que a Alemanya la major part del temps tenen un clima fred hi havia algunes d'aquestes vinyes que estaven molt inclinades i segons la nostra opinió era impossible fer-hi feina, però per als alemanys era una cosa ben normal, i així va arribar el divendres que va ser quan vàrem notar que fins i tot tres cultures i grups de gent tan diferents, com érem nosaltres, podien conuiu i fer-se entendre perfectament; vàrem fer un sopar de solidaritat els tres grups: «Aires de Pagesia» (Mallorca), «Winzerfest» (Alemanya), «Onzaszrek» (Polònia), en aquest moment ens vàrem adonar que ja havia transcorregut una setmana i que ens enteníem «quasi» perfectament i que just quedaven tres dies, aquest vespre els uns i els altres ens vàrem ensenyar mútuament els balls típics de cadascú.

Ja s'acabaven les festes del vi que són les festes majors de Bingen, són unes festes ben diferents a les nostres, allà es desenvolupen el vespre la major part del temps, que és quan els carrers estan plens de gent que va de «castell» en «castell», (són una espècie de case-tones provisionals on es ven el vi), conviant els amics i parlant.

El dissabte el passàvem amb les famílies alemanyes.

Diumenge vàrem participar en la major desfilada de Bingen, hi havia carrosses, cavalls, bandes de música... era una desfilada que durava tres hores, i vàrem recórrer els carrers principals de Bingen.

En acabar la desfilada vàrem anar a acomiadar el grup polonès que se n'anava amb autocar cap a Polònia, tot varen ser llàgrimes, fotos i abraçades, s'acabava la nostra estada a Alemanya i la malenconia s'havia apoderat de nosaltres, havíem conegut una gent amable i simpàtica tant els alemanys com els polonèsos i, també la gent de Bingen, sense deixar a part la «Reina del vi», una jovefeta elegida que encapçalava tots els actes i que va fer que més d'un volgués quedar-se una temporada més.

Dilluns a les 6'10 del matí a l'estació de Bingen, ja no es respirava la fredor, les poques paraules que hi havia hagut el primer dia, ara, tot eren llàgrimes i adéus (i qualche «choose», que és adéu en alemany i algú per aquí encara l'empra), en aquelles que ens havia paregut que deu dies seria una eternitat, ara ens semblava que havien estat molt bons de passar: tothom hagués volgut que haguessin estat quinze.

Vàrem agafar el vol de les 10 i a la 1 es podia veure a davant el campanar un grup de 20 joves que arribaven de viatge, d'un viatge que qui més qui manco voldria tornar realitzar.

Cati Gayà Morlà

MARGARITA CATALA, UNA «NÒRDICA» DE SANT JOAN

La majoria de professionals de l'entrevista, formen parella amb un fotògraf, i així ofereixen al lector «un bon producte».

La plantilla de D.D., avui per avui, no té personal especialitzat. Entrevistador i fotògraf són la mateixa persona. Casualment dues de les meves aficions són l'escriptura i la fotografia. Encara que els resultats alguna vegada no aconseguen la qualitat i perfecció que un desitjaria.

Les preguntes que feim, pretenen aproximar al lector a l'entrevistada, donar el seu perfil humà, la seva dimensió interior, el seu retrat psicològic. I amb la càmera, a través de l'objectiu, fer el retrat físic que completi el retrat interior. Personalment reconec la meua admiració —i per tant influència— que sent per l'obra del gran fotògraf David Hamilton. I del gran Hamilton és possible que siguin els retrats d'adolescents allò que més m'ha impressionat. Els aficionats a la fotografia que coneixen l'obra de Hamilton, les seves models adolescents, procedents de països nòrdics i també coneixen a Na Margarita Català Rebassa, l'entrevistada d'avui, reconeixeran que Margarita per la suavitat dels seus cabells llargs i sedosos, pel color dels seus ulls, pel seu perfil, pel conjunt de les seves faccions, més bé pareix de procedència nòrdica en lloc de mediterrània o llatina.

-Segur Margalida que més d'un t'ha confós amb una estrangera?

-Sí, qualque vegada, quan he anat a qualque bar de la vorera de mar, el cambrer m'ha parlat amb anglès, i jo qued freda, ja que li he de dir que em parli el català. Després aquest em diu, que m'ha confós amb una estrangera.

-Deixant de banda la teva semblança amb algunes de les models nòrdiques del fotògraf David Hamilton, i les llegendes de valquíries de la mitologia nòrdica, volem fer-te unes preguntes per conèixer-te millor. La primera, quants d'anys tens?

-Vaig néixer dia 25 de gener de 1975, tenc 16 anys.

-Quins estudis has realitzat?

-Fins ara havia estudiat a l'Institut de Formació Professional «Na Camel.la» de Manacor, ara he començat tercer de REM al Ramon Llull de Palma.

-I dels estudis de música?

-Als 8 anys vaig fer preparatori a la banda de Música de Manacor. Abans el meu padrí m'havia ensenyat les primeres notes.

-El teu padrí mestre Joan Rebassa (el Fuster París), un músic de tota la vida, supòs que influí en la teua afició per la música.

-Sí, ell ho va començar tot.

-Com van els teus estudis de música?

-He fet quart de solfeig i he de fer tercer d'instrument. També vaig fer un curs de Cant Coral en el Conservatori.

-Tenc entès que a la Banda de Música de Manacor, toques el clarinet, per què triares aquest instrument?

-Perquè aquest instrument m'agrada.

-Has realitzat altres tipus d'activitat?

-Pertany a l'Agrupació de Ball «Aires de Pagesia». Ara fa unes setmanes vaig anar a Alemanya amb aquesta agrupació.

-Altres activitats?

-L'any 1990 vaig fer un cursset d'esplai per esser monitora de campament.

-Abans de deixar la música, diguem, quins són els teus autors preferits?

-Mozart, Beethoven, Albinoni...

-I dels moderns?

-M'agraden tots els estils

-Tornant als estudis, en acabar REM on has d'anar?

-Penso anar a l'Escola d'Infermeria. No és segur, però m'agradaria.

-I d'esports, en practiques qualcun?

-He jugat amb l'equip de bàsquet

i amb el de voleibol

-Altres aficions?

-La lectura. El darrer llibre que he llegit és «Te deix amor, la mar com a penyora» de Carme Riera. El que estic llegint ara és «el blau pàl·lid de la rosa de paper» d'Antoni Serra.

-Tens preferència per escriptors catalans?

-Sí.

-Endevinaria si digués que els trets més característics teus són la simpatia i la naturalitat?

-Pot esser. Per a mi val molt l'amistat, que els que t'enrevolten si-

guin sincers, que parlin clar, que diguin el que pensen.

-Tens moltes amistats? Te sents integrada dins les agrupacions a les quals pertanyes?

-Me sent plenament integrada dins la Banda de Música de Manacor i dins l'Agrupació «aires de Pàgesia».

-I de Sant Joan que en dius?

-M'agrada molt la gent de Sant Joan, perquè la gent d'aquí és sociable, es fa molt amb els altres.

I això és el que val tant de bo tothom pensàs i sentís com tu, Margalida.

Miquel Florit Huguet

DE MALLORCA A MIAMI. UN VIATGE DE CINEMA

Nota de Redacció: La nostra col·laboradora Sandra García Provenzal, i el seu germà Robert, han realitzat un d'aquests viatges que molts de nosaltres hem somniat poder fer algun dia. Aquí el seu relat.

El viatge durà 11 dies, del 24 de setembre al 5 d'octubre. Vàrem anar als Estats Units d'Amèrica, concretament a l'estat de Florida.

Da 24 agafàrem l'avió, fèrem escala a Madrid, tenint el vol 10 hores de durada. Dins l'avió ens donaren dinar i sopar, una manta i un coixinet per si volíem dormir. El vol es va fer un poc llarg, però ens entreteniren posant pel·lícules, música individual oferint diversos jocs que les «hostesses» repartiren als nins.

El primer dia estiguérem a Miami, és tot de pel·lícula. Tot el paisatge és de gespa i palmeres. Les cases estan construïdes amb un material que pareix de bromes. Són cases prefabricades de diversos colors: roses, marrons, verdes, cels, grogues, etc..., però m'agraden més les cases d'aquí perquè són més seques.

El segon dia anàrem a Kissimee (està a unes quantes milles d'Orlando), un lloc totalment turístic que està molt aprop de Walt Disney World. El viatge de Miami a Kissimee durà 5 hores de cotxe. El cotxe tenia un cinturó de seguretat automàtic, era de pel·lícula.

A Kissimee hi estiguérem 6 dies: Passàrem 4 dies a Walt Disney

World, un lloc enorme que està dividit en tres mons distints.

1.- Màgic Kingdom.- El món de fantasia dels personatges de Walt Disney, Mickey Mouse, Mimie, el Pato Donald, Pluto... A part d'això hi ha moltes més diversions, que són de pel·lícula. Aquest lloc pareix d'un altre món ja que tot està montat tan bé que que no hi ha cap detall descuidat.

2.- Epcot Center.- El món del futur està bassat en el nostre món però d'aquí un parell d'anys. Tots els decorats pareixen de veritat, en canvi, són de materials estranys.

També a Epcot Center hi ha moltes atraccions que són al·lucinants. A part hi ha una gran zona on estan representats diversos països

del món (Espanya no hi és, en el seu lloc hi feren Marroc). A cada país hi ha una atracció que et mostra com és i quins costums i gents hi ha.

M.G.M. Estudis de la Metro Goldin Mayer.- En aquest lloc et mostren com fan les pel·lícules. La que més ens va agradar va ser la de «Indiana Jones».

Vàrem estar un dia a cada lloc, anàvem tot el temps depressa, d'atracció a atracció. Els vespres acabàvem esclatats i els matins ens aixecàvem a les 7'30 h.

Després d'estar un dia a Magic Kingdom, un altre a Epcot i un altre a M.G.M., el quart dia vàrem anar als tres llocs amb un metre, que no va per dintre la terra, sino que va per uns carrils en l'aire.

El cinquè dia anàrem als **Estudis Universals** que me varen agradar moltíssim. Allà et mostraren els trucs de les pel·lícules: com surt sang a un home, com poden fer veure que te talen el coll, com do-

blen les veus dels personatges...Allà vàrem anar al futur amb la màquina del «Retorn al futur», pareixia de veritat!!.

Al dia següent anàrem a Orlando després a Miami.

Allà vàrem anar dos dies de compres. Els magatzems d'Amèrica són grandiosos i hi ha de tot i a un preu baratíssim. Vàrem veure els grans gratacels, els esquiroles que es passetjaven pels carrers dels afores de Miami, el cotxe del «xèrif», els policies vestits de blau i groc damunt els cavalls a dintre la ciutat, els grans cotxarros que hi havia (tot ho són....)

A Miami parlàvem l'espanyol, però allà també parlaven l'anglès. A Disney només parlaven l'anglès.

Va ser de pel·lícula!.

El que no me va agradar va ser el menjar, allà només mengen hamburgueses, pizzes i frankfurt,,, i tots les persones estan molt grasses.

Sandra García Provenzal

COL.LEGI SON JUNY

Sense entrar ni sortir i molt manco intentar ressuscitar el tema, que en el seu dia va esser polèmic, sobre els avantatges i desavantatges de la situació del nou Col·legi de Son Juny, la realitat pareix eser que hi ha un sector bastant ample de santjoaners que ignoren o saben molt poc de «les escoles», de la nostra Escola, del quefer i de la identitat dels professors, dels seus esforços per ensenyar i educar els nostres nins. I dic «els nostres nins», encara que siguem molts els qui no tenim actualment un germanet, fill, nebot o nét, que vagi a classe al Col·legi Son Juny.

Pot esser que la llunyania geogràfica, contribueix al desconeixement, al mutu desconeixement poble-col·legi. S'ha comentat que el futbol, essent un esport minoritari en comparació al futbol, aconsegueix reunir un sector molt important de població en comparació al futbol, precisament per la seva proximitat geogràfica. En fàcil i còmode, anar per afició o curiositat a la Plaça de la Constitució per contemplar un partit de futbol, però fa peresa, a qui no és aficionat pujar a Son Juny per veure un partit de futbol.

Per aquest motiu, amb l'intent d'acostar l'Escola al poble, donar a conèixer els professors, la tasca que realitzen, el desenvolupament del curs i altres dades del Col·legi Son Juny, entregarem a Don Josep Roig, Director del Centre i santjoaner, una enquesta, que ens ha contestat amablement, d'una manera ampla i clara. Vet aquí la informació facilitada per Pep Roig.

COL.LEGI PÚBLIC SON JUNY

Passeig de Joan Mas, s/n
07240-Sant Joan - Mallorca
Balears

1. EQUIP DIRECTIU

Director: Josep Roig Bauzá.
Cap d'Estudis: Joan Morey Company.
Secretària: Francisca Font Oliver i Catalina Gayá Barceló.

2. CLAUSTRE DE PROFESSORS (De major a menor antiguitat al Centre)

Professors propietaris definitius:
-Catalina Barceló Gayá; 28 anys al Centre, Sant Joan
-Josep Roig Bauzá; 9 anys al Centre, Sant Joan
-Joan Morey Company; 8 anys al Centre, Sant Joan
-Ana María Martínez Poveda; 8 anys al Centre, Búger
-Francisca Font Oliver; 4 anys al Centre, Palma
-Martina Vives Colombram; primer any, Maria de la Salut
Professors interins:
-Isabel Sard Sard; primer any, Cala Millor
-Catalina Coll Amengual; primer any, Palma
Professor de Religió:

-Gabriel Ferriol Antich, Sant Joan

CENS ESCOLAR

UNITATS	Nº alumnes
1. Preescolar:	
3 anys	2
4 anys	4
5 anys	7
2. Cicle Inicial:	
1 ^{er} EGB	6
2 ^{on} EGB	9
3. Cicle Mitjà:	
3 ^{er} EGB	7
4 ^{rt} EGB	10
4. ---	
5 ^è EGB	8
6 ^è EGB	11
5. ---	
7 ^è EGB	12
6. ---	
8 ^è EGB	18

Total: 94 alumnes, que pertanyen a 68 famílies.

NOVETATS DEL CURS 91-92

-Creació oficial de la unitat de Preescolar. Entre el curs passat i el present s'ha rebut una dotació important, encara no conclosa, de material didàctic i mobiliari per a aquesta aula.

-Supressió d'una unitat d'EGB.

-Han deixat el Centre els professors: Joan Miralles Pericàs, Antònia Coll Marcús, Catalina Fiol Colomar i Catalina Mir Ripoll.

-Els professors nous són: Martina Vives Colombram, Isabel Sard Sard i Catalina Coll Amengual.

-Descens important de la matrícula: de 112 alumnes al curs 90/91 es passa a 94 al present curs.

-Nova denominació oficial per al Centre: des d'ara serà la del Col·legi Públic de Son Juny, que substitueix a l'anterior que era: Col·legi Públic de Sant Joan.

-Continuació del taller: «Els instruments de la colla de xeremiers» amb els alumnes de 6è i 7è.

-L'àrea de música, que s'imparteix a tots els alumnes del Centre des de fa tres anys, compta des de mitjan curs passat amb una dotació de material instrumental important. Continuació de la Coral Escolar.

-Continuació de l'emissora de programes de ràdio pels alumnes del Centre a través de l'emissora del Col·legi.

-Informatització de la gestió acadèmica i administrativa del Centre.

-Gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament el curs ha començat amb una millora important en la segure-

tat general de l'edifici i en particular d'aquelles dependències on s'ubiquen els recursos de més valor del Centre.

-Es compta des de finals de curs passat amb noves persianes per a l'edifici, arreglades a través d'un projecte costejat pel MEC.

-En quant a l'edifici queda pendent: arreglar el sistema de calefacció que no ha funcionat de manera adequada mai i la realització d'unes obres d'adaptació d'uns serveis higiènics i bevedor als més petits.

5. MENJADOR ESCOLAR

- Inscrits 26 alumnes fixes.
- Es pot quedar a menjar per dies.
- El preu actual per dia és de 350 pts.
- La gestió del menjador és a càrrec del Centre.
- Els alumnes que vivin a més de 3 km. del Centre reben una ajuda de menjador del MEC.

6. APA

President: Josep Bauzá Bonet
Secretari: Gabriel Company Jaume
Tresorer: Miquel Torrens Mas

(Aquests càrrecs corresponen a la Junta elegida en el curs passat. En l'assemblea general a realitzar dins el mes d'Octubre s'elegirà la nova Junta per el present curs).

L'APA col.labora amb el Centre;

- Aportant recursos econòmics.
- Participant en l'organització d'activitats extraescolars i festes: hivernacle, festa de Nadal, Rua.
- En els Jocs Escolars.
- Gestionant l'adquisició dels llibres de text
- En la solució a problemes de l'edifici escolar o de necessitats del Centre.

L'APA organitza cada any diferents activitats extraescolars: curs de mecanografia, de dansa, acampada per a Preescolar i Cicle Inicial i Festa del Sol que Balla, en el curs passat.

FULL INFORMATIU SOBRE EL CURS 1991-92

CARACTERÍSTIQUES DEL CENTRE

En aquest curs el Centre consta oficialment de: 6 unitats escolar (1 de Preescolar i 5 d'EGB) i 7 places de feina per al professorat: 1 de Preescolar, 3 de C. Inicial-Mitjà, 1 d'Anglès, 1 de C. Naturals-Matemàtiques i 1 d'Educació Física. Les places de Preescolar i una de C. Inicial-Mitjà estan ocupades per

interins i les altres per definitius al Centre.

HORARIS GENERALS DEL CURS

Duració del curs: 16 Setembre a 19 de Juny.

Setembre i Juny: de 8''45 a 13'15. També regirà aquest horari per al dia 15 d'Abril, dia anterior a l'inici de les vacances de Pasqua.

Els altres mesos: Dematí, de 9 a 12'30 h. Horabaixa, de 14'30 a 16 h.

Activitats fora de l'horari lectiu:

- Recuperació i extraescolars: de 12'30 a 13'30 h.
- Coral Escolar: dijous de 12'30 a 13'15 h., quan hi hagi concerts es farà assaig també el dimarts a la mateixa hora.
- Biblioteca del Centre: dilluns divendres de 12'30 a 13'30 h. Menjador Escolar: de 13'30 a 14 h.
- Visita de pares: els dijous de 12'30 a 13'30 h. tots els grups a excepció de 3er-4er que serà els dilluns de 12'30 a 13'30 h.

MATRÍCULA I PROFESSORAT

Matrícula: 94 alumnes (13 de Preescolar i 81 d'EGB), distribuïts en 7 grups tutorialis.

Professorat:

- Del MEC, 8 professors (6 propietaris definitius i 2 interins)
- 1 professor de Religió.

PROFESSORS PER TUTORIES

GRUPS TUTORIALS	TUTORS
1. Preescolar (3, 4 i 5 anys), 13 alumnes.....	Catalina Coll Amengual
2. 1 ^{er} i 2 ^{on} EGB, 15 alumnes.....	Isabel Sard Sard
3. 3 ^{er} i 4 ^{er} EGB, 17 alumnes.....	Francisca Font Oliver
4. 5 ^è EGB, 8 alumnes	Joan Morey Company
5. 6 ^è EGB, 11 alumnes	Ana María Martínez Poveda
6. 7 ^è EGB, 12 alumnes.....	Martina Vives Colombram.
7. 8 ^è EGB, 18 alumnes.....	Josep Roig Bauzá

PROFESSORS PER AREES

Des de Preescolar fins a 5^è els professors tutors comparteixen totes les àrees al seu grup amb aquestes excepcions:

- Música, des de 1er a 5^è: Francisca Font Oliver.
- Educació Física, des de 1er a 5^è: Josep Roig Bauzá
- Religió, des de 1er a 5^è: Gabriel Ferriol Antich.
- Castellà de 3er i 4er: Joan Morey Company.
- Anglès, de 5^è: Martina Vives Colombram.
- Grups de 6^è, 7^è i 8^è:
 - Martina Vives Colombram: Anglès 6^è, 7^è i 8^è. Castellà 6^è, 7^è i 8^è. Català 7^è i 8^è.
 - Ana M. Martínez Poveda: Matemàtiques, 6^è, 7^è i 8^è. Socials 6^è, 7^è i 8^è. Plàstica 8^è.

-Josep Roig Bauzá: Educació Física: 6è, 7è i 8è. C. Naturals 7è i 8è.

-Joan Morey Company: Català 6è. C. Naturals 6è. Plàstica 6è i 7è.

-Francisca Font Oliver: Música 6è, 7è i 8è.

-Gabriel Ferriol Antich: Regilió 6è, 7è i 8è.

Recoltzament a les àrees instrumentals (llengües i matemàtiques):

-A Preescolar, 1er i 2^{on} i 4^{on}: Catalina Barceló Gayá.

-A Preescolar i 4^{on}: Isabel Sard Sard.

-A 5è: Ana M. Martínez Poveda

-A 7è: Joan Morey Company.

EQUIP DIRECTIU

Direcció: Josep Roig Bauzá

Cap d'Estudis: Joan Morey Company

Secretaria: Francisca Font Oliver i Catalina Barceló Gayá.

CONSELL ESCOLAR

-Representants dels Pares: Josep Bauzá Bonet i Miquel Vidal Llaneras.

-Representants dels Alumnes: Miquel Galmés Gomila i Marc Vidal Alzamora.

-Representants dels Professors: Francisca Font Oliver i Ana M. Martínez Poveda.

-Representant de la Direcció: Josep Roig Bauzá.

-Representant de l'Ajuntament: Miquel Torrens Mas.

FESTES ESCOLARS PER AL PRESENT CURS

Vacances de Nadal: del 23 de Desembre al 7 de Gener.

Vacances de Pasqua: del 16 d'Abril al 26 d'Abril.

A més de les generals, seran dies festius o no lectius per a tot Balears: 6 i 9 de Desembre, 27 i 28 de Febrer, 2 i 3 de Març.

Per altra part, s'han establert com a festes del Centre: 14 de Novembre (Dijous Bo) i 17 de Gener (Sant Antoni).

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

De moment hi ha establertes les següents:

-Coral

-Hivernacle

-Ràdio

-Jocs Escolars

-Sa Rua

SERVEIS ESCOLARS

Funcionen els següents:

-Menjador (es pot quedar a menjar per dies avisants el dematí).

-Import per dia: 350 pts.

-Transport Escolar (per als que viven a més de 3 km. del Centre).

-Biblioteca del Centre.

-Biblioteques d'aula, una per a cada grup tutorial.

CORREDURIA DE SEGUROS
GOMILA S.A.

SUBAGENCIA EN SAN JUAN: C/ FRAY LLUIS JAUME, 33 *55 63 06
HORARIO DE OFICINA: LUNES, MIERCOLES Y VIERNES, DE 6 a 8 horas

MANACOR: PLAZA RAMON LLULL, 22 • TEL. 55 13 56

SOMOS INDEPENDIENTES

TRAMITAMOS TODA CLASE DE SEGUROS: AUTOMOVILES • CAMIONES • PISOS • CHALETS • CASAS
INDUSTRIAS • COMERCIOS • ACCIDENTES PERSONALES • AGRICOLAS • GANADEROS • VIDA • JUBILACION
RESPONSABILIDAD CIVIL • ENFERMEDAD • ETC. ETC...

ELS DIUMENGERS

Quan parlem de diumengers, «domingueros», normalment parlem d'unes persones que, segons la nostra opinió, viuen a uns «xalets» o «casetones» només habitades els caps de setmana o també casetones destrossen el nostre «ben faixat» paisatge rural i que són unes construccions grotesques, fetes amb materials heterogenis sense to ni so, pensam també que la gent que les habita no s'acaba d'integrar en els pobles propers i el que és pitjor no es volen integrar amb la seva gent ni amb la seva idiosincràcia.

Nosaltres ens hem intentat acostar a una d'aquestes famílies de diumengers i ens han demostrat que la realitat (algunes vegades, no sempre) és diferent al que pensam.

Tant pels voltants de Sant Joan, com per tots els voltants dels pobles de l'interior de Mallorca, és quasi impossible anar a fer una volta pel pinar i no trobar-nos amb algunes d'aquestes «cases» o «xalets», des d'aquí no volem defensar

aquesta mena de construccions però sí volem donar a entendre que hi ha un cert tipus de gent que just ve a passar el cap de setmana o bé les seves vacances per fugir de l'agobiament i de les presses de la ciutat i just vol trobar la pau i el silenci que se respira al centre de Mallorca, les persones amb les quals vam parlar ens van demostrar, amb la seva amabilitat i caràcter, que era una gent que havia intentat integrar-se amb els costums i tradicions de Sant Joan i que també havien après a parlar el català de Mallorca. Es consideraven fins i tot una mica santjoaners, i, pensaven que fer malbé un paisatge com un pinar és un atemptat a la naturalesa, i que ells havien fet tot el possible perquè la seva casa no espenyàs el paisatge.

Esperam que tots els propietaris de xalets propers als boscs i horts no just de Sant Joan sinó de Mallorca intentin identificar-se amb aquesta manera de pensar i sentir aquest respecte per la natura, i, no

construesquin cases que no s'avenen amb res amb la nostra cultura, ja que més que cases enmig d'un paisatge, pareixen taques negres damunt un quadre.

Esperem també que la gent dels pobles, intenti acceptar el manco comprendre una mica més i no jutjar precipitadament aquesta gent, ja que no són just les casetes dels diumengers les que espenyen els nostres paisatges, també nosaltres mateixos amb el nou tipus de casetes d'eines i porxos de foravila que a més de no integrar-se gens amb el nostre paisatge no s'assemblen gens a les sínies, molins i estancs que els nostres avis construïen amb gust i senzillesa. I no just aquests porxos que trobam a molts d'horts sinó també les deixalles, tirades a les voreres de les carreteres.

Així doncs, abans de donar tota la culpa als altres hem de pensar que nosaltres mateixos ajudam també a destruir el paisatge.

Catalina Gayà Morlà

BATEC

Amb aquest títol, **Batec**, que avui surt per primera vegada i desitjant que continui un llarg període, volem seguir, d'alguna manera, aquella secció que altre temps es titulà **Ecos del Tele Club**, a on es reflectien totes les activitats i comunicacions de l'entitat.

Batec, serà la finestra per on el Centre Cultural de Sant Joan es comunicarà amb els seus socis i públic en general. Gràcies a l'estreta col.laboració amb la revista local **Damunt, Damunt**, a la qual agraïm les facilitats que ens proporciona, una vegada que fa més d'un any va deixar de publicar-se la revista **Sant Joan**, propietat de la santjoanera entitat cultural.

Com ja sabeu, el passat dia 21 de setembre, tingué lloc el canvi de president, deixava el càrrec Nino Company Pérez i era reelegit després d'uns anys d'absència Carles Costa Salom. Des d'aquell moment quedà oberta la inscripció de socis, demanant a tots els qui ho havien estat de les entitats: Tele Club o Centre Cultural, i els interessis la continuïtat ho comuniquin, en un termini de dos mesos, al conserge de la Casa de Cultura o al propi President Carles Costa, a fi de poder celebrar assemblea general abans de Nadal i poder elegir nova directiva.

Per poder reorganitzar la **Banda de Tambors i Cornetes**, que en

altre temps, no molt llunyà, va ésser admiració de propis i estranys, havent actuat moltíssimes vegades a Sant Joan i a altres pobles de tot Mallorca, tot sols o acompanyant grups de Majorets, es demana a tots els interessats en formar-hi part, ja siguin nins o nines, que ho comuniquin el més prest possible a les persones abans indicades.

I amb aquestes dues crides vos deixam, recordant una frase de Pius XII que fa pocs dies ens varen recordar: «És convenient donar suport allà on hi vegeu iniciatives».

Esperam la vostra col.laboració i ajuda.

Jaume Mola

**EN MOMÒRIA DE
CATALINA MAS GAYÀ
(DE LA CARNISSERIA) I
D'ANTONI JAUME DE
CALICANT**

Na Catalina i en Toni
mos deixaren dessolats
creis-me bona gent, creis-me
que han estat molt enyorats,
que Déu les tengui a la «glori»
amb ses bonaventurats,
i quan per noltros arribi s'hora
Déu mos trobi en bon estat.

Catalina Jaume de Calicant

**EN MEMÒRIA DE
BARTOMEU NIGORRA
SORELL (XICOTA). VIUDO
DE MARGALIDA
SALADORA**

Amb coratge partigué
per atravessar s'autopista
sa idea no va anar bé
tingué una mort imprevista
i res per ell se pogué fer.

Compatit de s'avaria
descansi en pau en Tomeu
que el tengui nostre bon Déu
amb la seva companyia
i que en el final de sa vida
poguem estar al costat seu.
Rebi el nostre condol
sa família i amics seus.

Catalina Jaume de Calicant

**SEMPRE SEREU
RECORDATS AMB EL COR
PLE D'ENYORANÇA
L'ESTIMACIÓ D'UN PARE**

Vull deixar una recordança
en els meus fills estimats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

Si estimau en confiança
si vos heu enamorats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

Si amb aires de nuviança
un dia vos heu casat
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

I amb s'anell de s'aliança
quan tots vos n'haureu anats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

Si viviu temps de bonança
amb ses vostres amistats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

I si heu perdut s'esperança
i vos trobau desesperats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

Si educau amb templança
en els meus néts adorats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

I ruadets com una pansa
quan vellets haureu tornats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

I si Déu que tot ho «alcança»
a tots ens ha perdonats
sempre sereu recordats
amb el cor ple d'enyorança.

**Gabriel Company
(Forner Boveta)**

AMB LA TARDOR

(Dedicat amb tot el cor a la seva fillola Bàrbara Oliver i Mates i de rebot a na Imelda, Irlanda. Tardor 1991)

Un remolí d'oronelles
d'alt d'un fil de sa corrent
sempentejades pel vent
joves mascles i femelles.

Perquè sa tardor és aquí
i d'anar-se'n enraonen
se preparen per fugir
i amb el mal temps se confonen.

Però és ver, se n'han d'anar
per prendre el vol no hi són totes
s'esperen s'han de juntar
encara que faci gotes.

La tempesta els fa fugir
se'n van a una arraconada
i allà passen sa vetlada
contant ses que han de venir.

I a la fi arranquen el vol
cap a la mar «falta gent»
i no les atura el vent
ni la pluja, ni el sol.

Fins que troben sos vaixells
a la vorera de mar
i esperant un fort bramar
ja són partits els aucells.

Pels pals i corda enfilats
desitjant veure la terra
jugant a «serra mamerra»
l'aire humit bé els ha banyats.

I arribats a l'altre part
amb l'augment de les fillones
reposen d'alts els alts oms
tots junts amb gran esbart.

I allà espolsen les plomes
tracten d'acomodar-se
pel mes de maig trobar-se
a Mallorca entre flors i aromes.

Bàrbara Matas Sastre

MOLINS FARINERS DE SANT JOAN (i II)

CONSELLERIA DE CULTURA,
EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR

MOLÍ D'EN MARTÍ GRAN

Situat en el carrer Amistat, núm. 24, a l'indret del carrer Major, que travessa el poble de sud a nord.

Context: Rural, situat damunt un turó.

Torre sencera de molí construïda de paredat de pedres irregulars completament restaurada. Coberta de la torre amb capell i antenes. En la part davantera de la torre té un rellotge de sol. Portal de marès emblanquinat.

Base vivenda totalment restaurada.

Tipologia: Torre de molí amb base.

Actualment és propietat del subdit alemany Ernest August Weyant, enginyer i industrial metal·lúrgic, que ha dirigit la restauració emprant els materials que s'emprava a finals del segle passat. Va adquirir la propietat dels hereus d'Esteve Ginard Company (Bossa o Molondro), que ho havia adquirit dels hereus de Martí Jaume, més conegut p'en Martí Gran, per la seva grandària. Esteve Ginard i va tenir petita fàbrica de fer fideus, durant la postguerra. Martí Gran tenia fama com altres moliners de saber predir el temps. També era famós per les seves qualitats de zahorí, és a dir de cercador d'aigües subterrànies.

MOLÍ D'EN MANETA

Situat en el Puig d'Es Revallà.

De torre rebaixada de paret assentada damunt terreny. Fora coberta. Es troba en molt mal estat.

Context: Rural damunt un turó dominant el poble.

Tipologia: Torre de molí fora base ni cintell.

El portal que dona entrada a la torre de 1'60 x 0'60 està construït de pedres de marès. Damunt el portal hi ha finestró. L'escala de caragol, té 11 escalons de pedra, sense arrambador. Les parets de la torre tenen una grossària de 0'80 m. i el diàmetre interior és de 2'30 m.

La torre està contruïda de pedres irregulars, aterracat de morter, per l'exterior. L'interior estava aterracat fi, amb paret blanca.

La torre de 4 m. d'altària, se li ha construït posteriorment a la seva utilització com a molí fariner, dues plataformes o sòtil amb bigues de formigó.

El molí, caseta del costat i el quartó aproximat de terreny que formen la propietat, va esser venut per Antoni Rotger Bonet (Parrec) a principis de l'any 1967 a Pere Josep Costa Font (En Costa), per la quantitat de 50.000 pessetes.

El darrer en habitar la caseta que hi ha just baix del molí va esser Pau Cooró Serra, el darrer fosser de Sant Joan, que feia un lloguer de 5 pessetes cada mes, que pagava a Antoni Rotger puntualment. Antoni Rotger, era nèt per part de mare del moliner Maneta.

Jaume Bonet, de la família de malnom Saig o Xàxaro, tenia una mà afortunada, el que no l'impedia el

que fos un bon moliner i picador de moles, que anava pels pobles veïns. Degut a l'antiga ferida de la mà, que li venia de quan era nin, li posaren en Maneta.

MOLÍ D'EN RAÜLL

Situat entre els carrers Lluna i Ermità. Té la torre sencera i totalment aterracada en l'actualitat, podent-se apreciar que està construït de pedres irregulars amb morter. Actualment és utilitzat com a colomer. La torre (exteriorment) fou atracada l'any 1971.

La torre bastant alta 6'60 d'altària. El portal d'entrada a la torre té 1'93 m. per 0'61 m., essent el gruix de les parets de 60 cms. El diàmetre interior és de 2'80 m. L'escala interior, de caragol, té 17 escalons de pedra, irregulars, ben conservats.

Es conserva una mola, que té les mides següents: gruix 20 cms., diàmetre 1'36 m.

Pareix que va esser construït devers l'any 1850, segons investigacions realitzades per una reneta dels moliner Guillem Gayà Vaquer, en Raüll, n'Immaculada Gayà Mayol.

El molí deixà de moldre l'any 1910, per causa d'haver estat «convidat» per un dels fundadors i capitalista de la veïna Farinera Vella que deixàs de moldre i així donar força a la nova indústria. El moliner Raüll fou convingut per la senzilla raó de que conrava terres amitges del citat soci fundador de la farinera.

Una anècdota curiosa recollida per Immaculada Gayà, és que quan morí el moliner Raüll fundador del molí, la seva viuda cedí el molí al fill major, posant-li la condició: «La farina que molguis si te la paguen en blat serà per jo, i la farina que molguis si te la paguen

en doblers, aquests seran per tu». El fill ho tenia ben clar i mentres hi havia parroquians que pagaven en doblers no n'agafava cap dels qui pagaven en blat.

MOLÍ D'EN CALDARÉ

Situat a Son Juny, entre el Col·legi i Camp de Futbol, l'antiga fàbrica d'embotits coneguda per «Sa Matansa» i la Costa d'En Pago. M.G.M. 28=4-C.

Aquest molí conserva la torre sencera, construïda de paredat, fora coberta, amb una torre molt alta i ben conservada, i sis finestrons. La pujada a l'envelador és per l'interior de la torre, essent el portal de peces de marès. La base de la torre és redona amb un poc de peu de murada.

La base irregular pentagonal amb la torre adossada a uns dels costats i sobresortint d'ell. El portal principal fou tapiat. Té diverses construccions annexes al costat del cos principal. La coberta de l'envelador en l'actualitat per una teulada.

Context del molí: Rural, damunt un turó.

Tipologia: Torre de molí amb base.

Diu la tradició oral que el moliner Calderer era un vertader entès en la predicció del temps i fins i tot els altres moliners anaven a demanar-li de parer sobre coses del vent i del ploure.

MOLI DE SON BRONDO

Situat en la finca de Son Brondo. M.G.N. 28=1=B.

La torre sencera del molí molt alta està ben conservada. Damunt el portal de la torre hi ha la data de 1857. El portal té 1'80 x 0'75 m. L'escala de caragol té 23 escalons fins el sostre de les moles. A la part s'hi ha fet un terradet amb 9 escalons des sostre de les moles. Conserva les moles, que tenen 1'60 m. de diàmetre o 0'50 de gruixa.

El gruix de la paret de la torre és de 1 m., paredat aterracat molt ben conservat.

El cintell de terra que abans era redó, en l'actualitat una part fou retirada i la base de la torre per una de les parts (migjorn) ha quedat descoberta.

Context: Molí rural. Al costat de la possessió de Son Brondo. La Tipologia és: Torre del molí amb cintell.

MOLÍ DE SON RAMON

Molí situat en la possessió de Son Ramon (M.G.M. 28=7=G.)

Torre sencera de molí molt petita i estreta. Tenia les moles a la part baixa. La construcció de la paredat i aterracat de morter. Molia únicament per la finca, sense tenir el caràcter de molí públic, com la majoria dels altres molins. Deixà de funcionar al principi de la guerra civil, quan l'activitat de molturació era considerada «estraperlo».

La tipologia és: Torre de molí amb base.

El context: Rural devora les cases de Son Ramon.

MOLÍ D'EN PARDUT

Molí desaparegut. Estava situat entre el carrer Po-

nent, el carrer Ramon Llull i l'Escola Graduada de Nines. En el barri dit des Molins.

MOLÍ D'EN PAXARÍ

Molí desaparegut. Ocupava el trast on actualment s'aixeca la casa número 32 del carrer dels Molins. Fou enderrocat dins la dècada dels anys 50.

MOLÍ D'EN XISQUET

Molí desaparegut. Estava situat en el lloc on actualment s'aixeca la casa número 24 del carrer de Mestre Mas, a la cantonada del carrer Unió.

MOLÍ D'EN BUBO

Molí desaparegut. Estava situat al corral de la casa número 10 del carrer Mirador.

MOLÍ D'EN PUPUT

Molí desaparegut. Molí rural, al turó del Revellà. Estava situat molt prop del Molí d'en Maneta.

No hem trobat dades escrites per les que poguem assegurar que els moliners formassin una Confraria. Però el que sí és ver —segons la tradició oral— que sense haver-hi una associació «oficial» sí hi havia un gran companyerisme entre els moliners. S'ajudaven en cas de desgràcia o avaria, en haver de col·locar les moles, que requeria l'esforç de molts d'homes.

D'aquesta amistat entre famílies de moliners, acabà més d'una vegada amb noces, com és el cas dels Moliners Trones i Xiquet, del moliner Raüll que era cunyat del moliner Carritxo i segurament qualcun altre.

Miquel Florit Huguet.

